

Script: leren stimuleren door reflectie en evaluatie

Hallo en welkom in de video over "leren door middel van reflectie en evaluatie." In deze module gaan we wat meer in op deze twee concepten, leggen we uit waarom ze een integraal onderdeel zijn van het leerproces en hoe je ze in je klas kan gebruiken met je leerlingen. Reflectie en evaluatie zijn woorden die je misschien veel hoort en met deze termen te verduidelijken.

Reflectie

Reflectie is een mentale activiteit die we dagelijks toepassen. Wanneer we reflecteren, observeren en denken we bewust na over ons eigen leren, ervaringen en gedrag en de ervaringen die we met anderen delen.

We denken na over vragen zoals: hoe voel ik me over wat er net is gebeurd? Hoe werd mijn denken beïnvloed door deze ervaring? Hoe heb ik op die situatie gereageerd? Reflectie is een proces van betekenisgeving dat zowel individueel als in groepsverband kan plaatsvinden.

Evaluatie

Evaluatie betekent het bepalen van de waarde van een resultaat of proces. Hiervoor is het belangrijk om relevante informatie te verzamelen en te analyseren wat er wordt geëvalueerd en een oordeel te formuleren op basis van vooropgestelde criteria.

Als een groep kinderen bijvoorbeeld een poster evalueert die ze hebben gemaakt om in hun school aandacht te vragen voor een maatschappelijk probleem, kunnen ze zeggen "het is goed!", maar dat wordt anders als ze specifieker zijn en kijken naar criteria zoals: is de boodschap duidelijk? Wordt de tekst ondersteund door goede afbeeldingen? Is het aantrekkelijk voor de kijker? enz. Hiervoor kunnen ze meningen verzamelen van groepsleden, maar ook van ouders, en op basis van deze gegevens kunnen ze de poster op een meer relevante manier beoordelen.

Om deze informatie te verzamelen en te analyseren is evaluatief denken nodig.

Dit soort denken omvat denkprocessen zoals vragen stellen, observeren, vergelijken, prioriteiten stellen.... Evaluatieve denkprocessen helpen leerlingen te leren evalueren, en het is een krachtige manier om in de klas een klimaat te creëren waarin evaluatie expliciet gewaardeerd wordt. Zo wordt het een deel van hun leren.

Maar waarom zoveel aandacht besteden aan reflectie en evaluatie?

Ze zijn fundamenteel voor het leerproces en laten leerlingen toe hun kennis te transfereren naar diverse contexten en onderwerpen. Nauw verweven met het

leren door middel van denken, bieden reflectie en evaluatie de leerlingen de mogelijkheid om hun leerproces expliciet te internaliseren.

Reflectie maakt hen meer bewust van wat ze geleerd hebben, wanneer en hoe ze het geleerd hebben. Van zodra ze het evaluatief denken ergens op toepassen omdat ze begrijpen wat het inhoudt, kunnen ze een gelijkaardig proces toepassen bij het evalueren van iets anders, bijvoorbeeld bij het evalueren van verschillende opties, om een beslissing te nemen.

Bovendien is evaluatie belangrijk omdat het leerlingen in staat stelt hun observatie-, analytische en kritische denkvaardigheden te gebruiken en te ontwikkelen om situaties, opties, gedragingen, overtuigingen, dingen of eindproducten van hun eigen activiteiten te evalueren.

Vergeet niet dat een EDO-leeromgeving een veilige en open ruimte is waarin leerlingen oefenen met het gebruik van maatschappelijke thema's om na te denken, te luisteren, te overwegen en hun mening te heroverwegen.

Daartoe moeten zij zowel reflectieve als evaluatieve processen doorlopen om hun leerproces te verdiepen en te internaliseren. Op die manier doen ze aan betekenisgeving en kunnen ze optreden als bewuste burgers die hun eigen keuzes maken en een samenleving creëren die ze zelf voor ogen hebben.

Als leerkracht kan je met je leerlingen samenzitten en samen nadenken over maatschappelijke kwesties om van elkaars perspectieven en ervaringen te leren. Maar hoe?

Om leerlingen te leren reflecteren, moet je het benaderen als een systematische, zorgvuldige en gedisciplineerde manier van denken. Net als het aanleren van denken, is het doelgericht aanleren van reflectie essentieel voor leerlingen om een gewoonte van reflectie aan te nemen, op school, thuis en elders.

Stel je voor dat je leerlingen net een denk-, koppel- en deelactiviteit gedaan hebben over dakloosheid in hun stad. Zij kregen de kans om zelf over het onderwerp na te denken, ze hebben hun gedachten gedeeld, de gedachten van de ander gehoord en al hun gedachten aan de klas voorgesteld.

Nu wil je hen laten reflecteren over de activiteit. Je leerlingen denken bijvoorbeeld na over het proces waarbij ze de think, pair, share-methode gebruiken, of ze denken na over hoe hun gedachten en ideeën werden beïnvloed door het horen van andermans mening. Je kan hen de keuze laten, of je kan de keuze voor hen maken. Je kan hun de tijd en een methode geven voor de reflectie, afhankelijk van hun leeftijd en hun ervaring. Ze kunnen een dagboek schrijven (echt of digitaal); je kunt ze een digitaal prikbord aanbieden om hun reflectie anoniem en openbaar te delen; ze kunnen een tekening maken, een video maken, een podcast maken - laat je creativiteit de vrije loop, de mogelijkheden zijn eindeloos. Amuseer je ermee!

Om je leerlingen te evalueren, moet je vooraf evaluatiecriteria vaststellen. Die criteria moeten expliciet zijn en voor iedereen duidelijk zijn. Die criteria kunnen door u als leerkracht worden opgesteld en vervolgens met je leerlingen worden besproken, of jullie kunnen ze samen ontwikkelen. Net als in het voorbeeld over

reflectieve praktijk, moeten je leerlingen oefenen in het evalueren van zowel het proces en het denken als het leren van inhoud en het maken van taken.

Als leerkracht moet je ook betrokken zijn bij de reflectie en evaluatie van je leerlingen. Dit proces kan je veel inzichten geven in hun groei en ontwikkeling. Het belangrijkste is dat je zowel op je eigen handelen reflecteert als je leerlingen evalueert, en zo een evaluatieve en reflectieve praktijk opbouwt. Door dit te doen, kan je al deze informatie gebruiken om je verdere instructie aan te passen aan de behoeften van je individuele leerlingen.

Er zijn talrijke manieren om evaluatie en reflectie in de klas te doen. Wij hebben lesmateriaal ontwikkeld om zowel jouw leerlingen als jou te helpen bij het reflecteren en evalueren. Meer weten over deze materialen? Bekijk ze hieronder!